

РЕШЕНИЕ

№ 37841

гр. София, 15.11.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 63 състав, в
публично заседание на 08.10.2025 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Димитрина Петрова

при участието на секретаря Десислава Лазарова и при участието на прокурора Куман Куманов, като разгледа дело номер **8689** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/, вр. чл.1, ал.2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/. Образувано е по искова молба на М. Г. Ц., изтърпяващ наказание лишаване от свобода в СЦЗ, чрез адв. И. Ю., срещу ГД Изтърпяване на наказанията /ГДИН/, с която се иска да бъде осъден ответника ГДИН, да му заплати сумата от 20 000 лв., претендирана като обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в резултат от отменен като незаконсъобразен акт, а именно: Заповед № Л 3105/14.08.2023г. изд. от гл.комисар И.Й. при ГДИН, за периода от 14.08.2023г. /датата на заповедта и реалното изолиране на ищеца в единична килия, без право на участие в колективни мероприятия, за срок от два месеца/, до 15.12.2023г., когато е отменена заповедта като незаконосъобразна с протоколно определение по протокол № 5988 от 15.12.2023г. по ч.н.д. № 20231100206843/2023г. на СРС, 16-ти състав, както и присъждането на законна лихва върху главницата, считано от 15.12.2023г., до окончателната и заплащане.

В исковата молба е посочено, че въз основа на отменената като незаконосъобразна Заповед № Л 3105/14.08.2023г., ищецът е претърпял допълнителни ограничения от неоснователното му изолиране в единична килия в нарушение на чл. 3 от ЕКПЧ. Обърнато е внимание, че ищецът е наркозависим на метадоново лечение, с множество заболявания и по време на предстоя си в единичната килия страдал от депресия. Твърди се, че в процесния период ищецът рухнал психически и дълго време след приключване на изолацията не е могъл да се адаптира. Посочено е, че горните обстоятелства породили у ищеца чувство за малоценност, допринесли за дестабилизиране на психическото му състояние, последиците от които търпял и до момента. Претендират се разноски.

В съдебно заседание ищецът се явява лично и се представлява от адв. Ю.. Поддържат исковата молба и молят съда да се произнесе с решение, с което да я уважи, като присъди и сторените по делото разноски.

Ответната страна - Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, чрез процесуалния си представител юрк. Н., оспорва предявения иск като неоснователен и недоказан. Счита, че от събрания доказателствен материал не се доказва фактическият състав за ангажиране на отговорността на ответника по чл. 1, ал. 1 ЗОДОВ, във вр. чл. 284 ЗИНЗС. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Прави възражение за прекомерност на адвокатското възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура, прокурор К., счита претенцията за доказана по основание, но прекомерна по размер.

Административен съд София град, I отделение, 63-ти състав, като взе предвид изложените от страните становища и доводите на ищеца и извърши съвкупна преценка на доказателствата, намира за установено следното:

Със Заповед № Л 3105/14.08.2023г. изд. от гл.комисар И.Й. при ГДИН, на ищеца М. Г. Ц. е наложена мярка по чл. 120 от ЗИНЗС - Изолиране в единична килия без право на участие в колективни мероприятия за срок от два месеца. Заповедта е обжалвана и отменена като незаконосъобразна с протоколно определение по протокол № 5988 от 15.12.2023г. по ч.н.д. № 20231100206843/2023г. на СРС, 16-ти състав.

Представено е сведение от М. М. - ИСДВР 1 и 6-та група в затвора [населено място] в което се сочи, че в периода на изолирането на ищеца в зоната с повишена сигурност, лишеният от свобода е под наблюдение на служителите от надзорно-охранителния състав, ИСДВР на 1-ва група и инсп. психолог. Настанен е самостоятелно в спално помещение № 2. По утвърден, график редовно е излизал на престои на открито. Предоставени са му книги от библиотеката в групата. Посещаван е от лекар редовно. В зоната с повишена сигурност спалните помещения са идентични, с жилищна площ 8 кв.м. Оборудвани с 2бр. легла -тип вишка; 2бр. табуретки, 1бр. маса, 2бр. метални шкафа - фиксирани, 1бр. мивка, 1бр. смесител с течаща топла и студена вода, санитарен възел с тоалетна и подвижен душ. Санитарните помещения са част от жилищната площ, отделени от спалните помещения с преградна стена. Във всяко помещение има прозорец с достъп на пряка слънчева светлина и възможност за проветряване, решетъчна врата и плътна метална врата, както и електрическо осветление. През тъмната част от денонощието се включва дежурно осветление. Отделно в групата има общо санитарно помещение с няколко душа и тоалетни, която се ползва от всички затворници в групата по график. Общото санитарно помещение е след основен ремонт, извършен през 2021г. Отоплението е от ТЕЦ и парова централа. Във всяко спално помещение има радиатор. През зимните месеци се поддържа температура минимум 18 градуса, съгласно изискванията.

Във връзка с поддържане на хигиенно-битовите условия, в първа група има назначени чистач и перач, които почистват общите части и поддържат чисто постелъчното бельо в обособено перално помещение, с подновена пералня. При нужда и по желание на настанените при поискване им се предоставят и уреди за почистване на спалните помещения. Съгласно чл. 88а, ал.1 от ППЗИНЗ, поддържането на хигиената в помещенията е задължение на лишените от свобода.

Администрацията на затвора [населено място], осигурява на всяка група препарати за лична хигиена и за почистване и хигиенизиране на помещенията. Отделно от това, лишените от свобода могат да си закупуват от магазина в затвора перилни и почистващи препарати. По време на престоя си в зоната с повишена сигурност, лишеният от свобода М. Г. Ц. не се е оплаквал от условията и няма регистрирани от него жалби в тази връзка.

По делото е приложено и медицинското досие на ищеца. Представен е и здравния му картон, в който са описани извършените му медицински прегледи. По делото са представени амбулаторни листи, епикези и резултати от извършени лабораторни изследвания на ищеца.

По делото са разпитани свидетелите Г. С. Ц. /майка на ищеца/ и М. Р. М..

Свидетелят Ц. на въпрос дали си спомня кога синът и е бил в единичната килия и в какво състояние го е виждала и дали се е оплаквал по телефона, тя отговаря, че ищецът е бил в Л. по това време. Твърди, че в килията е имало дървеници, болести. В самия затвор условията са много лоши. Храната няма къде да си държат. На въпрос дали е влизала в килията, отговаря отрицателно.

Свидетелят М. Р. М. заявява, че понастоящем е лишен от свобода и излежава присъда в затвора в [населено място]. Осъден е за лека телесна повреда. Познава ищеца от С. централен затвор от 3-4 години. Преди около 2 години заедно с него са били в запечатката по чл. 120 от ЗИНЗС, изолирани. Обикновено по двама души са в запечатка /това е изолиращата килия/. Условията са много лоши, обикновено има само едно легло, а са двама души. По отношение на ищеца сме се виждали, когато сме излизали на открито. Според него видимо ищеца изглеждал депресиран, независимо от това, че към този момент е бил зависим и приемал и метадон. Няколко дни не е излизал изобщо, след което е споделил, че условията са толкова лоши, че иска да се самоубие, отслабнал е. Свидетелят добавя, че неколkokратно се е опитал да сподели за притесненията си за състоянието на ищеца с началника на затвора Д. и г-жа Г.. Него са го преместили на 15-тия ден, докато ищеца е преместен след 60-тия ден. Условията в килията за изолации са лоши, прозорците са счупени, без светлина, парно и топла вода.

Показанията на свидетелите са последователни, логични и кореспондират със събраните по делото писмени доказателства, поради което съдът ги кредитира.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

По отношение допустимостта и подсъдността на производството, настоящият съдебен състав взема предвид, че административните съдилища разглеждат искове, само в предвидените с изрична законова разпоредба случаи. Такива са специалните правни норми на чл. 203 и сл. от АПК, във вр. с чл. 1 от ЗОДОВ, при които гражданите и юридическите лица могат да претендират за репарирание на вреди, причинени им от незаконна административна дейност. Когато се претендира обезщетение за вреди от незаконосъобразен акт, то същият следва да е отменен с влязъл в сила друг административен или съдебен акт /чл. 204, ал. 1 АПК/, а когато вредите се претендират като последица от незаконосъобразни действия или бездействия на административен орган или служител в административната структура, то установяването на тези обстоятелства става от съда, пред който е предявен иска, какъвто е настоящият случай.

Искът е предявен срещу надлежен ответник по чл. 205 от АПК, вр. с чл. 285, ал. 1 от ЗИНЗС – Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ – юридическо лице, осъществяващо прякото ръководство и контрол върху дейността на местата за лишаване от свобода, с териториални служби, каквито са затворите и областните служби „Изпълнение на наказанията“.

При липсата на отрицателни процесуални предпоставки и при наличие на необходимите положителни такива - исковите претенции предмет на настоящия правен спор са процесуално допустими. Дали за ищеца са налице имуществени и неимуществени вреди в резултат от увреждащи го действия и бездействия на административни органи или служители от състава на ответника е въпрос по съществото на правния спор. В тази връзка съдът намира следното:

Уредба на твърдяното право и неговата защита се съдържа в чл.1, ал.1 ЗОДОВ, а след измененията в ЗИНЗС (ДВ бр. 13/2017 г., в сила от 07.02.2017 г.) и в чл. 284, ал. 1, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под

стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Разпоредбата на чл. 3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица и установява забраната осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко и унижително отношение.

Основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материално-правни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл. 3 от ЗИНЗС; 2) настъпила нематериална вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението, която се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС и 3) причинна връзка между нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилите вредоносни резултати.

Отговорността на държавата за причинените вреди по чл. 284, ал. 1 от ЗИНЗС е обективна и освобождава ищеца от тежестта да доказва вина на конкретно длъжностно лице. Обективният й характер означава още, че държавата отговаря за вредите, причинени от нейните органи или длъжностни лица при изпълнение на административната дейност, които са последица от незаконосъобразните им актове, действия или бездействия, без значение дали са виновно причинени.

Първият елемент от фактическия състав на отговорността – незаконосъобразен административен акт, издаден от специализиран орган по изпълнение на наказанията, е безспорно установен – Заповед № Л 3105/14.08.2023г. изд. от гл.комисар И.Й. при ГДИН, с която на ищеца М. Г. Ц. е наложена мярка по чл. 120 от ЗИНЗС - Изолиране в единична килия без право на участие в колективни мероприятия за срок от два месеца, е отменена като незаконосъобразна с протоколно определение по протокол № 5988 от 15.12.2023г. по ч.н.д. № 20231100206843/2023г. на СРС, 16-ти състав.

Предмет на разглежданата искова претенция е обезщетяване на претърпени от М. Г. Ц. нематериални вреди – изразяващи се в чувство на безпокойство и безсилие, страх и негативни мисли, които били предизвикани от санитарно-хигиенните условия – жилищната площ, отоплението, осветлението в единичната килия, в която е настанен с наложена мярка по чл. 120 от ЗИНЗС - Изолиране в единична килия без право на участие в колективни мероприятия за срок от два месеца.

По възраженията на ищеца относно санитарно-хигиенните условия – жилищната площ, отоплението, осветлението и вентилацията в единичната килия, съдът счита същите за неоснователни с оглед на представеното по делото сведение от ответника от 15.01.2025г., съдържащата се информация, в което не е оспорена от ищеца. В сведението е посочено, че помещението е оборудвано с 2бр. легла -тип вишка; 2бр. табуретки, 1бр. маса, 2бр. метални шкафа - фиксирани, 1бр. мивка, 1бр. смесител с течаща топла и студена вода, санитарен възел с тоалетна и подвижен душ. През зимните месеци помещенията се отопляват с радиатори и има достъп до изкуствено осветление, което се контролира от настанените в спалните помещения лица. От горното следва, че дискомфортът от санитарно-хигиенните условия в единичната килия, описан в исковата молба, е свързан с цялостното усещане на ищеца към килиите в местата за изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, поради което не се установява причинно-следствена връзка между оплакванията по този пункт и състоянието на конкретната килия, в която ищецът е бил настанен през процесния период.

Независимо от това, твърденията на ищеца за влошено психическо състояние съдът счита за доказани от момента на привеждането му в единичната килия на 14.08.2023г. /датата на заповедта и реалното изолиране на ищеца в единична килия, без право на участие в колективни

мероприятия, за срок от два месеца/, до извеждането му от нея на 14.10.2023г., като за останалия период, посочен в исковата молба, а именно до датата 15.12.2023г., когато е отменена заповедта, като липсват доказателства за вредно въздействие върху психическото състояние на ищеца. Съображенията за основателност на исковата претенция по този пункт са следните:

Между страните не е спорно, а и видно от представената по делото медицинска документация става ясно, че Ц. е с дългогодишна наркозависимост, по повод на която е лекуван. Лекуван е от туберкулоза в пневмофтизиатрично отделение на СБАЛ ЛС Затвора [населено място]. През 2023г. е хоспитализиран в Клиника по неврохирургия на УМБАЛ Пирогов по повод голямо липоматозно образуване на лицевия череп. Проведената оперативна интервенция е била успешна. Ц., често е конвоиран до МЦ за провеждане на тестове за наркотици, които винаги са положителни поради факта, че приеманият метадон позитивира теста за няколко различни вида наркотични вещества. Според свидетелските показания, ищецът действително е изглеждал депресиран, отслабнал е, не е излизал изобщо, след което е споделил, че условията са толкова лоши, че иска да се самоубие.

Настъпилата неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл. 284, ал. 5 от ЗИНЗС. В конкретния случай, твърдението на ищеца не само не е оборено, но и би могло да се достигне до извод за неговата достоверност, изхождайки от свидетелските показания, данните за психичното състояние на лицето, както и характерните изживявания на лишените от свобода, приведени в единична килия.

По гореизложените съображения, съдът счита исковата молба за частично основателна в частта с твърдените вреди в 14.08.2023г. /датата на заповедта и реалното изолиране на ищеца в единична килия, без право на участие в колективни мероприятия, за срок от два месеца/, до извеждането му от нея на 14.10.2023г., описани като за дестабилизиране на психическото състояние на ищеца.

Размерът на дължимото обезщетение следва да бъде определен в съответствие с чл. 52 ЗЗД. Спазването на принципа на справедливостта като критерий за определяне на паричния еквивалент на моралните вреди изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане на икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Следва да бъде съобразено и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото „Н. и други срещу България”, съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията на справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл.41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 ЕКПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди.

В разглеждания случай като се отчетат обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл. 3, ал. 1 вр. ал. 2 ЗИНЗС; периода на исковата претенция /времето, през което ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство/; предвид характера и невисокия интензитет на породените негативни вътрешни изживявания /липса на доказателства за сериозни и трайни увреждания/, възрастта му, обстоятелството, че са нарушени целите по чл. 2, т. 2 и 3 от ЗИНЗС и при прилагане на чл. 284, ал. 2 ЗИНЗС съдът приема, че искът следва да бъде уважен при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в размер на 2000 лв., ведно със

законната лихва от датата на подаване на исковата молба – 02.09.2024г. до изплащане на сумата. В останалата част до пълния му предявен размер от 20000 лева искът като недоказан следва да се отхвърли.

С оглед основателността на главния иск, акцесорният иск за заплащане на законната лихва върху присъденото обезщетение е основателен и следва да бъде уважен, считано от датата на предявяване на исковата молба, а именно 02.09.2024г. до окончателно изплащане на задължението, така както е направено в искането на процесуалния представител. Съдът намира за необходимо да отбележи, че акцесорния иск има характер на обезщетение, дължимо на друго основание, което обезщетение е съизмеримо със законната лихва.

С оглед изхода на спора, На основание чл. 286, ал. 3 от ЗИНЗС и претенцията за присъждане на адвокатско възнаграждение за процесуално представителство по делото на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, ответникът следва да бъде осъден да заплати на адв. Ю. адвокатско възнаграждение, което съдът определя на такова в размер на 100 лева, съразмерно на уважената част от иска, изчислено на основание чл. 8, ал. 1 във връзка с чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за възнаграждения за адвокатска работа (в приложимата редакция).

По отношение на претендираното от ответника възнаграждение за осъществената защита от юрисконсулт, то следва да се посочи, че такова не му се следва, тъй като производството по делото е водено по специалния ред по чл. 286 от ЗИНЗС, а в ал. 2 от същата разпоредба не е предвидено заплащане на юрисконсултско възнаграждение. Разпоредбите на чл. 286, ал. 2 и ал. 3 от ЗИНЗС, тълкувани в тяхната взаимовръзка, се явяват специални по отношение на общите разпоредби на чл. 10, ал. 4 от ЗОДОВ и чл. 143, ал. 3 от АПК. Липсата на изрична уредба в ЗИНЗС, която да предвижда отговорност на ищеца за заплащане на юрисконсултско възнаграждение на ответника при пълно или частично отхвърляне на иска/исковете му, означава, че такова не се дължи, поради което и искането на ответника за присъждане на разноски следва да се остави без уважение.

Водим от горното, Административен съд София – град, I-во отделение, 63-ти състав,

Р Е Ш И:

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на М. Г. Ц., обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в резултат от отменен като незаконсъобразен акт, а именно: Заповед № Л 3105/14.08.2023г. изд. от гл.комисар И.Й. при ГДИН, за периода от 14.08.2023г. до 14.10.2023г., в размер на 2000 (две хиляди) лева, както и присъждането на законна лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба - 02.09.2024г., до окончателната и заплащане.

ОТХВЪРЛЯ иска, предявен от М. Г. Ц., срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за заплащане на обезщетение за неимуществени вреди, над присъдената сума от 2000 лв. до пълния предявен от ищеца размер от 20000 лева.

ОСЪЖДА Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на адв. И. В. Ю. - САК сумата от 100 (сто) лева на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата, съразмерно на уважената част от иска, за първата инстанция.

Решението може да бъде обжалвано пред тричленен състав на Административен съд София - град в 14-дневен срок от съобщаването му.

СЪДИЯ: